

Aan:
de Minister voor Rechtsbescherming

Amersfoort, 17 september 2019

Betreft: Reactie op de Concept regeling kansspelen op afstand en de Uitvoeringsregeling kansspelen

Hooggeachte heer,

Met interesse heeft Verslavingskunde Nederland (VKN) kennis genomen van de Concept regeling kansspelen op afstand en de Uitvoeringsregeling kansspelen, zoals die op 24 juli 2019 ter internetconsultatie zijn voorgelegd. Ten aanzien van uw Regeling, houdende bepalingen ter uitvoering van de Wet kansspelen op afstand (Regeling kansspelen op afstand), hebben wij een aantal opmerkingen.

Algemeen

Ten eerste willen wij onze waardering uitspreken voor het feit dat in de Concept Regeling veel aandacht is voor verslavingspreventie. Niet alleen van de vergunninghouders, maar ook van onze sector wordt het nodige verwacht op grond van deze Regeling. Wij staan voor het voorkomen en beperken van kansspelverslaving en zijn van harte bereid hier een bijdrage aan te leveren.

Daarbij moet wel de kanttekening worden gemaakt dat onze sector er op grond van deze Concept Regeling veel taken bij krijgt, zonder duidelijke kaders en zonder financiële dekking vanuit de overheid. Vooral de financiering van de (min of meer verplichte) activiteiten door de instellingen voor verslavingszorg in het kader van deze Regeling is volstrekt onduidelijk. Dat baart ons grote zorgen en maakt in onze ogen de regeling zoals die er nu ligt zonder daar hiervoor een oplossing is gevonden niet uitvoerbaar: de zorginstellingen kunnen deze activiteiten niet uit de zorggelden betalen aangezien deze hierin niet voorzien.

In een eerder stadium hebben wij al aangegeven dat onze voorkeur uitgaat naar een landelijk loket kansspelen dat de verbinding vormt tussen vergunninghouders, spelers en instellingen voor verslavingszorg. Op die manier wordt voorkomen dat vergunninghouders gaan “shoppen” tussen verschillende zorginstellingen voor een beoordeling van hun verslavingspreventiebeleid.

Daarnaast dient te worden voorkomen dat er een structurele financiële opdrachtgever-opdrachtnemer relatie ontstaat tussen instellingen voor verslavingszorg en vergunninghouders, waardoor mogelijk hun objectiviteit onder druk kan komen te staan. Een onafhankelijk gefinancierd landelijk orgaan, dat niet op basis van individuele opdrachten werkt, kan hierbij een belangrijke rol spelen als neutrale tussenpartij.

Daarnaast vinden wij het zorgelijk dat de wervings- en reclameactiviteiten straks niet alleen zullen plaatsvinden in het kader van de voorgenomen kanalisatie, maar dat deze ook gericht worden op

het aantrekken van nieuwe spelers. Dat is in tegenspraak met een van de belangrijkste doelstellingen van het Nederlandse kansspelbeleid: het voorkomen van kansspelverslaving. Wij verzoeken u om hier nog eens kritisch naar te kijken. Het kan niet zo zijn dat alle inspanningen op het gebied van het voorkomen en beperken van kansspelverslaving teniet worden gedaan door een bombardement aan reclame, waardoor het aantal spelers per saldo zal toenemen, met alle gevolgen van dien.

Ook maken wij ons grote zorgen over recente berichtgeving in de media, waaruit bleek dat kinderen moeiteloos online kunnen gokken¹. De Kansspelautoriteit (Ksa) bleek ten onrechte geen handhavende maatregelen te hebben genomen tegen bedrijven die het niet zo nauw nemen met de naleving van de leeftijdsgrens. Daarmee is gehandeld in strijd met een andere belangrijke doelstelling van het Nederlandse kansspelbeleid: het beschermen van kwetsbare groepen en minderjarigen. De sector acht het zorgelijk dat er dergelijke prioriteiten (moeten) worden gesteld binnen de taken van de Ksa.

Wij voelen ons gesteund door de oproep van Kamerleden om kinderen beter te beschermen tegen online aanbieders² en gaan er vanuit dat hieraan vanaf nu de hoogste prioriteit zal worden gegeven, zeker als online aanbieders straks zullen worden toegelaten op de Nederlandse markt op grond van deze nieuwe Regeling.

Wij roepen u op er bij de Ksa op aan te dringen dat er strenger handhavingsbeleid zal worden opgesteld en dat de Ksa bij constatering van een overtreding ook daadwerkelijk zal overgaan tot handhaving, door middel van het opleggen van boetes of door het intrekken van de vergunning, zeker als blijkt dat een vergunninghouder (bij herhaling) toestaat dat kinderen (online) kunnen gokken.

Commentaar per onderdeel

Op sommige onderdelen lijkt de Concept Regeling te beperkt, te vaag en niet voldoende meetbaar.

Dit is bijvoorbeeld het geval bij artikel 4 van de Wijziging Regeling werving, reclame en verslavingspreventie kansspelen. Hoewel in dit artikel is bepaald dat vergunninghouders bij hun wervings- en reclameactiviteiten geen gebruik mogen maken van de diensten van individuele professionele sporters, vragen wij ons af hoe dat zit met een heel team. Onduidelijk is of dat wel is toegestaan. Daarnaast is onduidelijk waarom artikel 4 beperkt is tot individuele sporters. Andere bekende personen (zoals muzikanten, dj's, vloggers op YouTube, presentatoren, etc.) hebben een vergelijkbare aantrekkingskracht op jonge mensen. Minderjarigen en jongvolwassenen zijn buitengewoon vatbaar voor uitingen van deze personen. Voorkomen moet worden dat bekende personen (online) gokken gaan promoten. Wat ons betreft zou dit artikel dus moeten worden uitgebreid.

¹ <https://nos.nl/artikel/2299682-kinderen-kunnen-moeiteloos-online-gokken-toezichthouder-greep-nog-nooit-in.html>

² <https://www.telegraaf.nl/nieuws/908021253/jeugd-beter-beschermen-tegen-online-gokken>

Ten aanzien van de cursus verslavingspreventie volgt uit artikel 7 en verder van de Wijziging Regeling werving, reclame en verslavingspreventie kansspelen dat de vergunninghouder de kwaliteit van de cursussen moet borgen doordat slechts cursussen mogen worden gevolgd die zijn opgesteld en gegeven door of in samenwerking met een toegelaten zorginstelling. Dat is een belangrijke beperking en die onderschrijven wij volledig. In de toelichting bij dit artikel staat echter ook dat “aangezien de basiscursus een kenniscursus betreft, deze eventueel ook digitaal kan worden afgenomen”. Dat is voor ons geen goed uitgangspunt, gelet op de ervaringen bij andere wet- en regelgeving, zoals de Instructie Verantwoord Alcohol schenken (IVA) bij de Drank- en Horecawet. Binnen een dergelijke digitale omgeving ligt het vereiste kennisniveau zo laag, dat nauwelijks sprake is van een cursus. Wij pleiten er dan ook voor de basiscursus verslavingspreventie niet uitsluitend in digitale vorm aan te bieden of te laten afnemen, om daarmee te voorkomen dat de basiscursus wordt gereduceerd tot een eenvoudige invuloefening.

Ook de wettelijke omschrijving van de zogenaamde pop-ups in artikelen 14, 16 en 17 van de Wijziging Regeling werving, reclame en verslavingspreventie kansspelen baart ons zorgen. Deze omschrijving is wat ons betreft te ruim. In deze artikelen is voorgeschreven dat de vergunninghouder de speler op duidelijke wijze middels de spelersinterface bericht, met pop-ups of met “andere even effectieve berichtgeving”. De mogelijkheid voor de vergunninghouder om te kiezen voor “andere even effectieve berichtgeving” lijkt ons onwenselijk, omdat daarmee de nodige ruimte ontstaat voor de vergunninghouder om te kiezen voor iets anders dan pop-ups. Met deze omschrijving wordt geen recht gedaan aan de motie van de leden Mei Li Vos en Van Toorenburg (Kamerstukken II 2015/16, 33 996, nr. 55) waarin de regering expliciet is verzocht tussen de spelmomenten “het gebruik van pop-upberichten voor herinneringen aan de eigen speellimieten te verplichten aan aanbieders van online kansspelen”. Deze motie laat uitdrukkelijk geen ruimte voor een andere wijze van berichtgeving. Dit betekent dat de Wijziging Regeling werving, reclame en verslavingspreventie kansspelen op dit punt moet worden aangepast. Daarnaast viel ons ook nog op dat in artikel 17 van de Wijziging Regeling werving, reclame en verslavingspreventie kansspelen onderdelen a. en b. ontbreken.

Ten opzichte van eerdere versies van het besluit is de informatie verdwenen over toegang tot data voor wetenschappers. Er wordt veel gesproken over het belang van wetenschappelijk onderbouwde interventies, maar concrete woorden over de wijze waarop onafhankelijke wetenschappelijke onderzoekers toegang krijgen tot data zijn verdwenen. We stellen voor om deze helderheid terug in het stuk te brengen om ambiguïteit in de toekomst te voorkomen. Facilitering door de overheid van toegang tot onderzoeksdata is cruciaal gezien de complexiteit van de data, de grote belangen van de vergunninghouder en de scheve machtsverhouding tussen onderzoekers enerzijds en vergunningshouders anderzijds.

De houder van een vergunning tot het organiseren van kansspelen op afstand verstrekt op verzoek van een onderzoeksinstituting overeenkomstig door de raad van bestuur gestelde regels geanonimiseerde gegevens als bedoeld in artikel 31m, vijfde lid, van de wet, ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek naar

kansspelerverlaving. 2. De raad van bestuur kan voorwaarden verbinden aan de verstrekking, bedoeld in het eerste lid.

1. Ministerie van Financiën, Ministerie van Justitie en Veiligheid. Besluit kansspelen op afstand. Overheid.nl. <https://www.internetconsultatie.nl/besluitkansspelenopafstand>. Published 2018.

Verslavingsfonds

Tenslotte hebben wij kennis genomen van de grondslag van het verslavingsfonds zoals die is neergelegd in de Wijziging Uitvoeringsregeling kansspelheffing. Het is winst dat hiermee wettelijk is vastgelegd dat alle (landgebonden en online) aanbieders een percentage van hun bruto spelresultaat moeten afdragen aan het verslavingsfonds, gericht op effectieve preventie, onderzoek, toeleiding naar zorg en anonieme behandeling.

Wij vinden het een gemiste kans dat in de toelichting iedere indicatie ontbreekt over de hoogte van het beschikbare bedrag in het verslavingsfonds. Wij begrijpen dat het op dit moment niet mogelijk is de hoogte van het beschikbare bedrag in het fonds exact te voorspellen, vanwege de vele externe factoren met betrekking tot online aanbieders, maar op grond van de reeds bij u bekende gegevens van de bestaande (landgebonden) aanbieders zou het mogelijk moeten zijn een indicatie te geven van de hoogte van het bedrag in het verslavingsfonds dat daarmee samenhangt. Zo niet, dan zou in de toelichting kunnen worden aangegeven waarom dat nu nog niet mogelijk is.

Tot slot

Wij hopen met deze brief een constructieve bijdrage te leveren aan het verbeteren van de preventie van kansspelerverlaving. De partijen aangesloten bij Verslavingskunde Nederland zien hierin een duidelijke rol voor zichzelf vanuit hun (wetenschappelijke) kennis, ervaring en expertise op dit onderwerp. Om deze rol optimaal te kunnen invullen dienen echter in onze optiek zowel inhoudelijke / theoretische als financiële waarborgen ingebouwd te worden in de huidige Regeling.

Uiteraard gaan we hierover graag met u verder in gesprek.

Met vriendelijke groeten,

Walther Tibosch
Voorzitter Verslavingskunde Nederland